

وقایع اسرائیلیه

کاترپیلار بخش قابل توجهی از ماشین تخریب ارتش اسرائیل را تأمین می کند

بلدوزرهای تان باما!

سید علی زیدی

احتمالاً در هفته های اخیر و در لایه های اخبار مربوط به جنگ غزه، چند باری به ویدئوی کمین های مقاومت علیه ارتش رژیم برخورد داشتید. ویدئوهایی که عموماً در آن ها به غیر از تانک و سربازان ارتش و خرابه های ناشی از جنگ، عنصر دیگری نیز دیده می شود. ماشین آلات سنگینی که معمولاً در پروژه های عمرانی و ساختمانی به چشم می خورند، اما این بار در میانه میدان جنگ غزه و هم ردیف تانک های اسرائیلی مشغول عملیات هستند. در این شماره بر آن شدیم که ذره بین به دست، بررسی نماییم که چه کسی مسئولیت تأمین این ماشین آلات سنگین برای رژیم را بر عهده دارد؟ آیا مجدداً پای شرکت های خارجی در میان است؟ پاسخ صاف و صریح و ساده سؤال طرح شده می شود؛ شرکت آمریکایی کاترپیلار، یکی از بزرگ ترین شرکت های جهان در حوزه تولید ماشین آلات سنگین مهندسی، قصه ماشین آلات سنگین کاترپیلار با رژیم محدود به جنگ هفت اکتبر نمی شود و سابقه اش به تأسیس رژیم در ۱۹۴۸ بازمی گردد. ارتش رژیم اسرائیل در دهه ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰ به طور گسترده بلدوزرهای Caterpillar D۹ را در یگان های مهندسی رزمی خود به کار گرفت و به صورت رسمی حضور تجهیزات کاترپیلار در ارتش از این زمان به بعد آغاز شد. این ماشین ها به دلیل توان بالادار جابه جایی خاک و تخریب سازه ها، به ابزاری حیاتی در عملیات نظامی تبدیل شدند. البته این ماشین آلات با همان شمالی که بر سر ساختمان می روند، وارد میدان جنگ نمی شوند. پس از واردات، صنایع دفاعی رژیم آن ها را ارتقای دهد و کابین ها را بازه سنگین می پوشانند. نسخه های تغییر یافته با نام «Doobi D۹» شناخته می شوند و در میدان جهت آواربرداری و پاکسازی مسیر استفاده می گردند.

زنجره تأمین

زنجره تأمین این تجهیزات از طریق Israel Tractor & Equipment Co (I.T.E.) انجام می شود. این شرکت، بخشی از گروه «ژوکو»، نماینده رسمی کاترپیلار در سرزمین های اشغالی است و مسئولیت واردات، خدمات و آموزش اپراتورهای این ماشین ها را بر عهده دارد. از گذشته تا اکنون، نقش بلدوزرهای کاترپیلار در رژیم فراتر از حوزه عمرانی بود. گزارش های رسانه ای و نظامی نشان می دهند این ماشین ها به ویژه در عملیات ارتش رژیم اسرائیل در مناطق فلسطینی به کار گرفته شده و به یکی از ستون های لجستیکی ارتش تبدیل گشته اند. I.T.E. صرفاً دفتر پخش کاترپیلار در رژیم نیست. این شرکت با صنایع دفاعی رژیم، از جمله بخش Ramta (وابسته به صنایع هوایی اسرائیل)، در پروژه های ارتقای زره پوش سازی بلدوزرهای Caterpillar D۹ مشارکت داشته است. همین تغییرات باعث شد این تجهیزات در عملیات های ارتش رژیم نیز مورد استفاده قرار گیرند. در واقع این شرکت هم در واردات تجهیزات نقش دارد و هم در فرآوری و ارتقای آن برای کاربری نظامی.

کاترپیلار زیر منگنه حقوق بشر

تأمین بلدوزرهای کاترپیلار برای ارتش رژیم اسرائیل در چهارچوب برنامه

در ژانویه ۲۰۲۵، آژانس همکاری های امنیتی دفاعی آمریکا (DSCA)، اعلام کرد وزارت خارجه ایالات متحده فروش احتمالی بلدوزرهای Caterpillar D۹R و D۹T را به رژیم اسرائیل تأیید کرده است. ارزش این معامله حدود ۲۹۵ میلیون دلار برآورد شده و شامل قطعات یدکی، آموزش و پشتیبانی فنی نیز می شود

رسمی فروش نظامی خارجی ایالات متحده (FMS) صورت می گیرد. در ژانویه ۲۰۲۵، آژانس همکاری های امنیتی دفاعی آمریکا (DSCA) اعلام کرد وزارت خارجه ایالات متحده فروش احتمالی بلدوزرهای Caterpillar D۹R و D۹T را به رژیم اسرائیل تأیید کرده است. ارزش این معامله حدود ۲۹۵ میلیون دلار برآورد شده و شامل قطعات یدکی، آموزش و پشتیبانی فنی نیز می شود. با وجود این، فرایند تحویل همواره تحت تأثیر تحولات سیاسی قرار داشته است. در نوامبر ۲۰۲۴، رسانه های عبری گزارش دادند ایالات متحده مجوز صادرات بیش از ۱۳۰ دستگاه بلدوزر D۹ را متوقف کرده است. علت این تعلیق، بررسی های داخلی دولت آمریکا درباره وضعیت حقوق بشر در غزه عنوان شد.

البته پس از روی کار آمدن ترامپ پرونده این تعلیق بسته شد. در ژانویه امسال Ynet با نقلی از ترامپ که گفته بود «بسیاری از چیزهایی که توسط اسرائیل سفارش داده و پرداخت شده بودند و توسط بایدن ارسال نشده بودند، اکنون در راه هستند»، گزارش داد محموله حیاتی که اکنون از حالت انجماد خارج شده شامل ۱۷۰۰ بمب سنگین برای نیروی هوایی، به همراه ۱۳۴ بلدوزر D۹ از کاترپیلار و سایر سلاح ها می شود. کاخ سفید تأیید کرد تحریم بمب های سنگین لغو شده است و یک منبع کاخ سفید در گفت و گو با Ynet تأیید کرد بلدوزرهای D۹ نیز منتقل خواهند شد. باید توجه داشت ارتش رژیم از قبل برای لغو تحریم این محموله در راستای ورود ترامپ به کاخ سفید آماده شده بود. چند ماه بعد در ژوئیه ۲۰۲۵، روزنامه تایمز آو اسرائیل خبر رسیدن محموله کاترپیلار را با تصویری از بارگیری تجهیزات در بندر حیفا گزارش کرد. تصاویر منتشر شده تخریب تجهیزات در بندر را نشان می داد و وزارت دفاع رژیم اسرائیل نیز تحویل محموله را تأیید کرد.

FMS

این نوسانات نشان می دهد روند تأمین ماشین آلات کاترپیلار برای رژیم نه تنها به سازوکار های تجاری و نظامی وابسته است، بلکه تحت تأثیر مستقیم تصمیم های سیاسی و دیپلماتیک آمریکا قرار دارد و البته پرواضح است که این موضوع محدود به کاترپیلار نمی شود. در واقع، قراردادهای FMS مسیر

رسمی انتقال را تضمین می کنند، اما گاهی فشار های سیاسی یا حقوق بشری می تواند به تعویق یا تسریع تحویل ها منجر شود. به همین دلیل، در فاصله میان نوامبر ۲۰۲۴ تا ژوئیه ۲۰۲۵، هم تعلیق و هم تسریع در تحویل محموله های D۹ مشاهده می شود.

FMS مخفف Foreign Military Sales به معنی فروش نظامی خارجی است. این یک برنامه رسمی دولت ایالات متحده است که توسط وزارت خارجه و وزارت دفاع آمریکا مدیریت می شود. در این طرح کشورهای خارجی یا نهادهای بین المللی می توانند تجهیزات نظامی، خدمات فنی یا آموزش را مستقیماً از دولت ایالات متحده خریداری کنند. دولت آمریکا به جای شرکت های خصوصی، طرف قرارداد است. یعنی مثلاً اگر کشوری بخواهد بلدوزرهای زرهی کاترپیلار یا هواپیماهای جنگی بوئینگ بخرد، این خرید نه از شرکت، بلکه از دولت آمریکا انجام می شود. آژانس DSCA (همکاری های امنیتی دفاع) از سازمان های تابع وزارت دفاع است که به عنوان متولی نقش اصلی را در اجرای این قرارداد ها دارد. این طرح پای نهادهای حاکمیتی را نیز به دل قرارداد های تجاری باز می کند. برای مثال کنگره آمریکا باید قراردادهای بزرگ مالی (معمولاً بالای ۲۵ میلیون دلار برای تجهیزات) را بررسی و در صورت لزوم تأیید یا رد کند. البته مزیت اصلی این طرح برای شرکت ها این است که آن ها محصول را به دولت آمریکایی می فروشند و دولت آمریکا مسئولیت انتقال و مسائل سیاسی - امنیتی را بر عهده می گیرد.

فشار سرمایه گذاران و سیاست های ESG

ارتباط شرکت کاترپیلار با ارتش رژیم تنها در سطح قراردادهای نظامی و مباحث حقوق بشری مطرح نشده، بلکه در حوزه مالی و سرمایه گذاری نیز با تازا داشته است. یکی از نمونه های مهم، تصمیم صندوق بازنشستگی نوژ (KLP) در ژوئن ۲۰۲۴ بود. این صندوق که بزرگ ترین صندوق بازنشستگی در نوژ محسوب می شود، اعلام کرد به دلیل ریسک های مرتبط با نقض حقوق بشر، سهام کاترپیلار را از سبد سرمایه گذاری خود خارج می کند. در بیانیه KLP آمده است استفاده ارتش رژیم از بلدوزرهای Caterpillar D۹ در عملیات هایی که شامل تخریب خانه های غیر نظامیان بوده، ریسکی جدی برای رعایت معیارهای زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیتی (ESG) ایجاد می کند. این صندوق توضیح داد سرمایه گذاری در شرکت هایی که محصولاتشان در زمینه های نقض حقوق بشر به کار گرفته می شوند، با سیاست های مسئولانه سرمایه گذاری آن ها سازگار نیست. با تازا این تصمیم در رسانه های مالی و حقوق بشری گسترده بود. البته روشن است که تحریم کاترپیلار از سوی یک صندوق بازنشستگی نوژی اثر چندانی در تراز های تجاری این شرکت ندارد اما پیامد اعتباری آن برای این شرکت به دلیل با تازا رسانه ای گسترده آن قابل توجه بوده است. اقدام KLP نشان داد فشار سرمایه گذاران می تواند ابزاری مؤثر برای پاسخگو کردن شرکت های چند ملیتی در برابر نقض قوانین حقوق بشری باشد و واری این مطلب در صورت تکرار شدن این الگوی تحریمی توسط سرمایه داران جهانی، می تواند مقداری کنج آرامش و آسایش شرکت های بین المللی حامی رژیم را به هم بریزد.